

Sygn. akt V U 280/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2020 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2020 r. w Piotrkowie Trybunalskim na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku R. T. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o składki na ubezpieczenie społeczne

na skutek odwołania R. T. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 stycznia 2020 r.

1. **oddala odwołanie,**

2. **zasądza od wnioskodawczyni R. T. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. kwotę 3.600,00 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,**

3. **nowe żądanie wnioskodawczyni R. T. (1) o rozłożenie na raty należności i umorzenie odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T. jako rzeczowo właściwemu;**

Sygn. akt V U 280/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 stycznia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że R. T. (2) jest dłużnikiem ZUS-u z tytułu nieopłaconych składek w łącznej wysokości 34 759 zł., w tym z tytułu składek na:

- ubezpieczenia społeczne za okres od września 2011 r. do lipca 2013 r. w kwocie 14 290,44. wraz z odsetkami w kwocie 9 251zł.

- ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2011 r. do listopada 2012 r. w kwocie 5 846,82zł. wraz z odsetkami w kwocie 3 812zł.

- Fundusz Pracy za okres od września 2011 r. do lutego 2013 r. w kwocie 927,74zł. wraz z odsetkami w kwocie 631zł.

W odwołaniu od decyzji wnioskodawczyni podniosła, iż w spornym okresie była zatrudniona w wielkiej Brytanii i za składki w tym okresie odpowiada pracodawca.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podniesiono, że decyzją ZUS z 10 kwietnia 2017 roku stwierdzono, że wnioskodawczyni w okresie od 1 września 2011 roku do sierpnia 2013 roku w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu, a odwołanie wnioskodawczyni od tej decyzji zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 738/17. Tym samym wnioskodawczyni winna zapłacić za sporny okres składki z tytułu prowadzonej w Polsce działalności gospodarczej, czego nie zrobiła.

W piśmie z 25 maja 2020 roku wnioskodawczyni wniosła o rozłożenie na raty należności i umorzenie odsetek oraz zwolnienie od kosztów procesowych z uwagi na to, że pobiera emeryturę w najniższej wysokości.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni R. T. (2) w okresie od dnia 29 listopada 1991 roku do dnia 15 listopada 2014 roku prowadziła na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...). Przedmiotem działalności było hotelarstwo.

(dowód: wydruk z (...), k. 41 akt ZUS)

Decyzją z dnia 10 kwietnia 2017 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, iż w okresie od dnia 1 września 2011 roku do dnia 1 sierpnia 2013 roku właściwym dla R. T. (1), prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, w zakresie zabezpieczenia społecznego jest ustawodawstwo polskie.

(dowód: decyzja – k. 35 akt ZUS)

Wyrokiem z 25 października 2018 roku sygn. akt VU 738/17 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. oddalił odwołanie R. T. (1) od decyzji ZUS z 10 kwietnia 2017 roku.

Sąd Okręgowy stwierdził w uzasadnieniu wyroku, że brytyjska instytucja ubezpieczeniowa nie potwierdziła fizycznej obecności wnioskodawczyni na terenie Wielkiej Brytanii oraz wykonywania przez nią pracy na terenie Zjednoczonego Królestwa w spornym okresie od dnia 1 września 2011 roku do dnia 1 sierpnia 2013 roku. Samo zwanie umowy o pracę czy opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne nie świadczy o jej realnym wykonywaniu. Instytucja brytyjska wskazała, że nie zostały zgromadzone żadne dowody także na okoliczność faktycznego prowadzenia przez spółkę (...) LTD, z którą wnioskodawczyni podpisała umowę o pracę, działalności na terenie Wielkiej Brytanii. Ze względu na to, że instytucja brytyjska uznała, iż wnioskodawczyni nie przebywała na terytorium Wielkiej Brytanii, nie wystawiła jej dokumentu potwierdzającego brytyjskie ustawodawstwo, bez którego skarżąca nie może podlegać brytyjskiemu ubezpieczeniu społecznemu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest zaś upoważniony do podważania poczynionych w tym zakresie ustaleń brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej. Organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania (ZUS) nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym na terenie innego państwa członkowskiego, a zatem nie jest władny oceniać ważności zawartych przez skarżącą umów o pracę z brytyjskim pracodawcą. Do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym na terenie innego państwa członkowskiego władne jest bowiem tylko i wyłącznie dane państwo członkowskie.

Wnioskodawczyni nie udowodniła zatem, aby na podstawie umów zawartych z przedsiębiorstwem (...) LTD wykonywała na terenie Wielkiej Brytanii pracę najemną. Przedłożone bowiem w toku postępowania przed organem rentowym dokumenty stwarzały tylko pozór pracy. Polska instytucja ubezpieczeniowa zaakceptowała ustalenia brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej co do niewykonywania pracy najemnej przez skarżącą na terenie Wielkiej Brytanii. W przedmiotowej sprawie ustalenie właściwego dla wnioskodawcy ustawodawstwa nastąpiło ostatecznie zatem na mocy wspólnego porozumienia pomiędzy polską i brytyjską instytucją ubezpieczeniową (art. 16 ust 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady EW z 2009r.).

Wobec nie wykazania przez skarżącą wykonywania pracy na terenie Wielkiej Brytanii (odmowa wydania formularza A1 przez brytyjską instytucję ubezpieczeniową), Sąd stwierdził, że ZUS zasadnie ustalił wobec skarżącej na podstawie

art. 11 ust 3 lit a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 883/2004r ustawodawstwo polskie. W przedmiotowej sprawie nie zachodzi zatem zbieg tytułów do ubezpieczenia. Jedynym ważnym tytułem ubezpieczenia dla skarżącej jest wykonywanie pracy na własny rachunek na terytorium Polski. To na terenie bowiem Rzeczypospolitej Polskiej wnioskodawczyni miała w spornym okresie zarejestrowaną działalność gospodarczą.

Apelacja R. T. (1) od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 738/17 została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 20 listopada 2019 roku sygn. akt III AUa 257/19

(dowód: wyroki z uzasadnieniem – k. 14-28 akt ZUS)

Wnioskodawczyni nie opłaciła składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od września 2011 roku lipca 2013 roku z tytułu prowadzonej w tym okresie działalności gospodarczej. Zadłużenie z tego tytułu wraz z odsetkami naliczonymi na dzień wydania zaskarżonej decyzji tj. na dzień 20 stycznia 2020 roku wynosi 34 759 zł. (okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ustawy o systemie ubezpieczeń społecznym osoby prowadzące na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo następującym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Z kolei obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego - w myśl art. 66 ust. 1 pkt 1c ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027, ze zm.) - podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast zgodnie z art. 67 ust. 1 powyższej ustawy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego uważa się za spełniony po zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego osoby podlegającej temu obowiązkowi zgodnie z przepisami art. 74-76 oraz opłaceniu składki w terminie i na zasadach określonych w ustawie.

Obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy przez przedsiębiorcę podlegającego ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym wynika z treści art. 104 ust 1 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz.U. Nr 99, poz. 1001, tekst jednolity z dnia 26 marca 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 674).

Do składek na Fundusz Pracy oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne (art. 32 ustawy systemowej).

W przedmiotowej sprawie bezspornym był fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez wnioskodawczynię w okresie od września 2011 roku do lipca 2013 roku. Powyższe wynika z wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, który nie był przez skarżącą kwestionowany. Skarżącą kwestionuje konieczność opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, nie z powodu nie prowadzenia działalności gospodarczej, ale z powodu podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii. Wnioskodawczyni w toku niniejszego postępowania poza gołosłownym stwierdzeniem, że pracowała w spornym okresie na terenie Wielkiej Brytanii, nie przedstawiła dokumentu brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej w

postaci zaświadczenia A1 potwierdzającego wykonywanie takiej pracy. Sąd polski nie jest uprawniony do ustalania wykonywania pracy na terenie obcego państwa. W tym zakresie może zatem opierać się wyłącznie na dokumentach zagranicznych instytucji ubezpieczeniowych. Tymczasem z decyzji ZUS z 10 kwietnia 2017 roku, od której odwołanie wnioskodawczyni zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 25 października 2018 roku sygn.. akt VU 738/17 wynika, że w okresie od dnia 1 września 2011 roku do dnia 1 sierpnia 2013 roku R. T. (2) nie wykonywała pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii i co za tym idzie jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wyłącznie w Polsce, w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu.

Wyrok prawomocny w myśl art. 366 k.p.c. ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Innymi słowy, o wystąpieniu stanu powagi rzeczy osądzonej rozstrzyga tożsamość podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz tożsamość stron (tak postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 26 stycznia 2012r. I UK 301/11). Z powagą rzeczy osądzonej mamy zatem do czynienia wówczas, gdy zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie dotyczące tego samego przedmiotu postępowania, które toczyło się między tymi samymi stronami. Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i podstawa faktyczna tego rozstrzygnięcia.

W sprawie VU 738/17 została prawomocnie rozstrzygnięta kwestia nie wykonywania przez wnioskodawczynię na terenie Wielkiej Brytanii pracy najemnej w spornym okresie 1 września 2011 roku do dnia 1 sierpnia 2013 roku, co legło u podstaw ustalenia, że wnioskodawczyni posiadała tylko jeden tytuł do ubezpieczeń społecznych w postaci prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Polski. Sąd w niniejszej sprawie w myśl art. 365§ 1 k.p.c jest związany prawomocnym wyrokiem Sądu w sprawie VU 738/17, co oznacza, że nie może w tym zakresie czynić ponownie ustaleń.

Orzeczenie prawomocne – zgodnie z art. 365§ 1 k.p.c. - wiąże bowiem nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Jednym z aspektów mocy wiążącej orzeczenia (art. 365 § 1 KPC) jest walor prawny rozstrzygnięcia. Jest on ściśle związany z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 KPC) i występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. Skutek pozytywny, materialny rzeczy osądzonej, przejawia się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym, wcześniejszym wyroku. A zatem w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być ona już ponownie badana (tak pr. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 stycznia 2020 r. III AUa 1047/19).

Skoro zatem wnioskodawczyni w spornym okresie prowadziła wyłącznie działalność gospodarczą na terenie Polski, gdyż nie wykonywała pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii, to miała obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 66 ust. 1 pkt 1c ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art. 104 ust 1 pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Skarżąca nie kwestionowała wysokości składek oraz odsetek za sporny okres ustalonych zaskarżoną decyzją.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Wniosek skarżącej zawarty w piśmie procesowym 25 maja 2020 roku o rozłożenie na raty należności i umorzenie odsetek, Sąd jako nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, przekazał do merytorycznego rozstrzygnięcia ZUS na podstawie art 477¹⁰ § 2 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z z §2 pkt.5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. (...)) jak w punkcie 2 sentencji wyroku. Sprawa o wysokość składek jest sprawą o zapłatę. Nie jest to sprawa o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz dotycząca podlegania ubezpieczeniom społecznym, do której miałyby zastosowanie §9 ustęp 2 rozporządzenia.

Brak było podstaw do zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c. o co wносиła skarżąca. W myśl tego przepisu jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Okoliczność, że skarżąca utrzymuje się obecnie z najniższej emerytury nie oznacza, że nie ma ona środków na pokrycie kosztów postępowania. Należy przypomnieć, że wnioskodawczyni przez kilkanaście lat prowadziła działalność hotelarską, powinna zatem dysponować majątkiem i oszczędnościami na pokrycie kosztów. Poza tym należy podkreślić, że wnioskodawczyni w odwołaniu od decyzji podniosła zarzuty (wykonywanie pracy na terenie Wielkiej Brytanii), które były już przedmiotem prawomocnego rozstrzygnięcia sądowego w sprawie VU 738/17. Wnioskodawczyni wnosząc odwołanie zdawała sobie zatem sprawę o nieskuteczności podnoszonych zarzutów z uwagi na ich rozstrzygnięcie w sprawie VU 738/17. Skoro mimo to wniosła odwołanie, winna liczyć się z konsekwencjami swojej decyzji tj. obowiązkiem poniesienia kosztów sądowych w przegranej sprawie. W przedmiotowej sprawie nie zachodzi zatem żaden szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadniałby zastosowanie wobec skarżącej dobrodziejstwa instytucji z art. 102 k.p.c. w postaci nie obciążania jej kosztami sądowymi przegranej sprawy. W szczególności skarżąca nie wykazała, aby w sprawie była osobą pokrzywdzoną, jak imputuje w piśmie z 25 maja 2020 roku. O zawarciu umowy o pracę nie decyduje opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, ale faktyczne wykonywanie pracy. Podstawą odmowy wydania przez brytyjską instytucję ubezpieczeniową wnioskodawczyni zaświadczenia A1 nie był fakt nie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne przez Spółkę, z którą skarżąca podpisała umowę o pracę, ale ustalenie, że wnioskodawczyni nie wykonywała pracy na terenie Wielkiej Brytanii.